

ادامه از صفحه اول

زلزله منجیل و گسل شمال تهران

متاسفانه حتی تأمین آب این شهر نیز مسئله‌ای جدی است. روی شاخه غربی گسل مشاء، گسل شمال تهران و نیز گسل‌های ری-کهریزک، رباطکریم، پرد و نیز گسل گرمسار-ایوانکی زلزله عمده‌ای در سده‌های جدید گزارش نشده و احتمالاً این موضوع نمایانگر نبود لرزه‌ای و بالابودن پتانسیل خطر در این منطقه است. به دلیل جمعیتی که دمام در این منطقه بیشتر می‌شود، بیشترشدن ریسک در پهنه پیرامون این گسل‌ها به‌ویژه در دهه ۱۳۸۵-۱۳۹۵ قابل ارزیابی است. در منطقه جنوب غرب و غرب تهران چهار شهر اسلام‌شهر، شهریار، شهر قدس و ملارد بر پایه سرشماری ۱۳۹۵ جمعیتی حدود دویلمیون و ۴۰۰ هزار نفر زندگی می‌کنند. گسل شمال تهران، در یک بازه زمانی نسبتاً طولانی، با یک نبود لرزه‌ای مهم مواجه بوده و این نبود لرزه‌ای، بسیار قابل توجه است. گسل پیشوا در سال ۱۳۸۴ میلادی (۶۲۹ سال قبل) در دوره تیموری، زمین‌لرزه بزرگ و مخربی را موجب شد که به ویرانی پیشوا، ورامین و شهر ری انجامید. معمولاً برای زلزله‌های شدید (با بزرگای شش به بالا) نبود لرزه‌ای روی یک قطعه از گسل مورد توجه قرار می‌گیرد. نبود لرزه‌ای یعنی اینکه در قطعه‌ای از گسل به مدت طولانی (و از زمانی مشخص) زلزله مشخصی (معمولاً مهم) رخ ندهد. عملاً می‌توان گفت در سه هزار سال گذشته، زلزله با بزرگای بیش از هفت روی گسل شمال تهران رخ نداده است. یکی از بزرگ‌ترین فعالیت‌هایی که این گسل از خود نشان داده، مربوط به سه هزار سال قبل بوده که برآوردهای دیرینه لرزه‌شناسی و باستان‌شناختی و وجود زمین‌لغزش‌های مهم نشان از بزرگای فراتر از هفت برای این رخداد دارد. وجود گسیختگی سطحی، رخداد خردزمین‌لرزه‌ها و تعیین سن انجام‌شده در محل تراشه وردآورد توسط سازمان زمین‌شناسی (که خرداد۹ زلزله با بزرگای شش تا ۷٫۵- در بازه زمانی حدود ۳۰ هزار سال گذشته را در این پهنه نشان می‌دهد) و همچنین ویرانی تمدن قیطره (بر پایه یافته‌های باستان‌شناسی در دهه ۴۰ شمسی) در بازه حدود سه‌هزارو ۲۰۰ سال قبل (که احتمالاً در رخداد زمین‌لرزه رخ داده است)، همگی نمایانگر فعال‌بودن این گسل است. توسعه شهر تهران در حریم گسل شمال تهران، آن هم در فرادواره گسل منطقی و معقول به نظر نمی‌رسد. بر اساس آیین‌نامه الکونیست پیرو AP Act در آمریکا، در فاصله حدود ۵۰۰متری از طرفین گسیختگی سطحی (اثر سطحی گسله) امکان وقوع گسیختگی‌های سطحی وجود دارد. بر اساس راهنمای ممنوعیت ساخت‌وساز در کشور نوزینولد برای ساختمان‌های واقع در پهنه گسل‌های فعال که در رده گسل شمال تهران قرار دارد، صرفاً ساخت منازل کوچک و کم‌اهمیت و با متراژ پایین اجازه داده شده و ساخت هر نوع تأسیسات حساس ممنوع است.

✱ استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله

گدر

کاهش قیمت مسکن با سیاست‌های دستوری اتفاق نمی‌افتد

● معاون وزیرراه و شهرسازی گفت: اجرای سیاست‌های دستوری برای کنترل قیمت مسکن، نه تنها قیمت‌ها را کاهش نمی‌دهد بلکه از چند ناحیه به این حوزه ضربه زده و سبب افزایش قیمت‌ها خواهد شد. حامد مظاهریان در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: به دلیل شرایطی که تولید مسکن دارد و خصوصیت ناهمگن‌بودن این کالا امکان قیمت‌گذاری روی آن وجود ندارد. اولین شرط اینکه بتوان قیمت یک کالا را کنترل کرد، امکان قیمت‌گذاری آن است که باید دانست بازار مسکن دارای چنین ویژگی‌ای نیست. وی با ذکر مثالی در این رابطه گفت: همه خودروهای تولیدشده از یک مدل در کارخانه از خصوصیات یکسان برخوردارند و می‌توان قیمت مشخصی برای آنها در نظر گرفت. این‌گونه از کالاها همگن نامیده می‌شوند. اما دو واحد مسکونی در دو شهر با ویژگی مختلف و در دو منطقه یا در دو کوچه متفاوت را نمی‌توان با هم مقایسه کرد. حتی دو واحد مسکونی در یک شهر، یک محله و یک مجموعه آپارتمانی ولو اینکه مساحت یکسانی هم داشته باشند نمی‌توانند لزوماً از قیمت یکسان برخوردار باشند. بنابراین امکان قیمت‌گذاری کرد: در بخش مسکن کار ساده‌ای نخواهد بود. در سطح جهان نیز تجربه‌های موفقی از کنترل قیمت مسکن وجود ندارد و در ایران باید گفت با توجه به تلاطم‌های گذشته این بازار در سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ دولت‌ها تلاش کردند در این بازار دخالت کنند که نتایج مطلوبی به دست نیامد. وی ادامه داد: از سوی دیگر برای دولت این امکان وجود ندارد که بتواند سر هر قراردادی که مردم با یکدیگر به تفاهم می‌رسند حاضر شود؛ زیرا این‌ موضوع فساد را دامن می‌زند و شفافیت را از بازار می‌گیرد که در نهایت به ضرر مصرف‌کننده تمام خواهد شد. معاون وزیر راه و شهرسازی در ادامه تأکید کرد: حتی با فرض اینکه دولت با سیاست دستوری بتواند قراردادها و قیمت را کنترل کند، نتیجه نهایی این تصمیم به خروج سرمایه از بازار مسکن منجر می‌شود و این بازار را برای سرمایه‌گذاری، غیرسودآور می‌کند. با خروج سرمایه‌ها از این بازار با فاصله کوتاهی، دچار کمبود عرضه می‌شویم که به افزایش شدید قیمت و در نهایت ضرر مصرف‌کننده نهایی می‌انجامد.

اقتصاد

وزیر نفت ایران در صریح‌ترین موضع‌گیری بین حاضران در سمینار بین‌المللی اوپک

حمله سه گانه زنگنه به آمریکا

است که توازنی حساس میان سه عنصر بنیادین «تضمین سرمایه‌گذاری آینده در کشورهای تولیدکننده نفت»، «تضمین عرضه به‌موقع و کافی نفت برای تأمین تقاضا» و «تضمین رشد پایدار و مقبول برای اقتصاد جهانی» ایجاد شده باشد. او اظهار کرد: به‌طور علنی و در فرصت‌های گوناگون اعلام کرده‌ام که ایران مخالف قیمت بالای نفت است؛ اعتراض من به قیمت بالای نفت از این باور عمیق نشئت می‌گیرد که قیمت‌های بالا در میان‌مدت و بلندمدت، به تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان سودی نمی‌رساند.

حمله اول

زنگنه با تأکید بر اینکه رشد کنونی قیمت نفت ریشه در دلایل سیاسی دارد و آمارهای مربوط به عرضه و تقاضا در این وضع نقش مهمی ندارند، گفت: در روزهای اخیر، رئیس‌جمهوری آمریکا اوپک را به‌دلیل رشد قیمت نفت متواخذه کرد. اوپک در طول حیات خود و به‌ویژه در سال‌های اخیر، از قیمت‌های معقول نفت حمایت کرده و هیچ‌گاه برای دستیابی به قیمت‌های بالای نامعقول تلاش و حمایتی نکرده است. به گفته زنگنه، دلیل قیمت‌های بالای کنونی نفت به‌طور عمده، نبود تعادل میان عرضه و تقاضای نفت نیست. او معتقد است برعکس، تنش سیاسی ایجادشده از سوی دولت آمریکا موجب تشدید بی ثباتی و ابهام در بازار شده، مصرف‌کنندگان را نگران کرده و قیمت‌ها را بالا برده است. زنگنه با اشاره به اینکه پس از سخنرانی رئیس‌جمهوری آمریکا و اعلام خروج این کشور از برجام، قیمت نفت حدود شش دلار افزایش یافت، ادامه داد: از آنجا که دلیل اصلی افزایش قیمت نفت سیاسی است، بنابراین چاره کاهش قیمت نفت نیز تنها می‌تواند سیاسی باشد. علی‌الاصول، ما با استفاده از نفت به‌عنوان یک ابزار سیاسی و تحمیل محدودیت بر تولیدکنندگان به دلایل سیاسی، مخالف هستیم.

تصمیم مهم ارزی سران ۳ قوه

پرداخت دلار به واردات غیر ضروری متوقف شد

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی خبر داد: در شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا تصمیم خوبی اتخاذ شد و آن این است که از این هفته برای کالاهایی که در کشور تولید می‌شوند و کالاهای غیرضروری، نباید ارز از کشور خارج شود. با این‌ کار، از تولید حمایت می‌شود. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت: التهابات و هیجانات اخیر در حوزه اقتصادی ازجمله در بازار طلا و خودرو، دلایل اقتصادی واقعی ندارد و بخش عمده‌ای از این التهابات، غیراقتصادی و ناشی از فضای روانی و سیاسی است. محمدرضا پورابراهیمی در گفت‌وگوی ویژه خبری، با اشاره به اینکه تحریم‌ها از سال‌های قبل وجود داشته است و جدید نیست، افزود: زمانی که آمریکایی‌ها در برجام حضور داشتند، کاری در زمینه اقتصاد برای ما انجام ندادند؛ بنابراین خروج آنها از برجام تأثیر خاصی بر اقتصاد کشورمان ندارد. او با تأکید بر اینکه بازارهایی مانند ارز، طلا و سکه بازارهای نوسان‌گر و کوتاه‌مدتی است و بلندمدت نخواهد بود، اضافه کرد: مردم باید سراغ بازدهی‌های واقعی اقتصادی ازجمله بازار سرمایه بروند. او افزود: سیاست‌های ارزی بانک مرکزی باید کارنگری شود و بهبود یابد. پورابراهیمی گفت: به دلیل نبود سیاست‌های منطبق با رویکردهای تخصصی اقتصادی، فاصله زیادی میان نرخ بازدهی دارایی‌های واقعی در اقتصاد و نرخ بازدهی دارایی مالی وجود دارد و این شکاف اثرات خود را بر حوزه ساختار نظام تأمین مالی در اقتصاد می‌گذارد. او افزود: نرخ‌های واقعی بازدهی در اقتصاد کشورمان کمتر از نرخ بازدهی سود

وزیر نفت گفت: آمریکا نمی‌تواند از اوپک انتظار داشته باشد که علیه دو

حمله دوم

او همچنین گفت: اوپک بخشی از وزارت انرژی آمریکا نیست. اوپک سازمانی نیست که از ترامپ دستور بگیرد و آن را اجرا کند. این یک نکته بسیار مهم است. ترامپ تصور می‌کند که می‌تواند به اوپک دستور بدهد. او با وضع تحریم علیه دو عضو مؤسس و مهم اوپک و تولیدکننده مهم نفت، برای بازار نفت مشکلاتی ایجاد کرده است. حالا او از اوپک می‌خواهد و انتظار دارد که

این سازمان چیزهایی را تغییر دهد. به نظر من این مصفانه نیست.

حمله سوم

زنگنه همچنین تلاش آمریکا برای تعمیم مقررات ضدانحصار و مجازات اعضای اوپک در قالب قانونی موسوم به نوپک را نمونه‌ای دیگر از تهدید این کشور ضد حاکمیت اعضای اوپک توصیف کرد. به گفته او، تحلیلگران بازار نفت پرسشی مهم دارند و آن این است که «اقدام اوپک را برای جایگزینی تولید ازدست‌رفته اعضای این سازمان که تولید آنها به دلیل تحریم‌ها کاهش یافته است، چگونه می‌توان تفسیر کرد؟»

هشدار زنگنه به اوپک

زنگنه افزود: دشوار است به چیزی غیر از این فکر کنیم که این اقدام به منزله دادن مجوز به آمریکا برای ادامه این تحریم‌های غیرقانونی، اعمال فشار به اوپک و استفاده از نفت به‌عنوان ابزاری سیاسی در روابط بین‌المللی است. این اقدام‌های یک‌جانبه به روشنی به معنای تهدید شرکت‌ها و بانک‌های فعال در بازار نفت و اعمال فشار بر آنهاست. از دید ما سیاست‌زدایی از بازار نفت برای ثبات بازار و طرف‌های ذی‌نفع در آن، حیاتی است. افزون‌بران، باور دارم همان‌طور که در «توافق جهانی کاهش تولید نفت» نشان داده شده است، اوپک نمونه‌ای عالی از نمایش قدرت همکاری برد- برد ایجاد کرده است، به تولیدکننده مهم دارنده و مصرف‌کنندگان سود رسانده و ثبات بازار، امنیت انرژی و رشد اقتصاد جهانی را ارتقا داده است. ما باور داریم که همه بازیگران بازار نفت باید اذعان کنند مؤلفه‌های بنیادین بازار باید بر آن حاکم باشند و نقشی تعیین‌کننده در بازار ایفا کنند. افزون‌براین، رویترز به نقل از منابع آگاه گزارش کرده: عربستان همسو با درخواست آمریکا، خواهان افزایش تولید نفت اوپک است، اما چند عضو این سازمان، از جمله ایران، عراق، ونزوئلا و الجزایر، با افزایش تولید اوپک مخالف بوده‌اند.

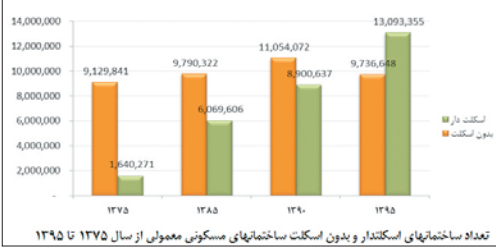
دادستان تهران جزئیات مهم‌ترین پرونده‌های اقتصادی را اعلام کرد

بازداشت ۹ متهم از ۴۸ پرونده غیر مجازها

افساد فی‌الارض تحت تعقیب قرار گرفت و اکنون در حبس به‌سر می‌برد و پرونده با صدور کیفرخواست به دادگاه ارسال شده است. وی تصریح کرد: پرونده خانم «ه» که به اتهام کلاهبرداری از بیرجند به تهران احاله شده است، ۲۹۰ شاکی دارد و ۶۵ میلیارد تومان از اموال مردم تضییع شده است. پرونده‌های شرکت الوینیوم المهدی در مرحله تحقیقات است. وی بیان کرد: حکم پرونده گروه ریخته‌گران به‌زودی صادر می‌شود و در پرونده گروه امیرمنصور آریا، ۶۵۰ میلیارد تومان جزای نقدی وصول شده و دوهزار و ۳۰۰ میلیارد تومان به بانک‌ها رد مال شده و بخش کوچکی از پرونده باقی مانده که در حال رسیدگی است. دادستان تهران در رابطه با پرونده بابک زنجانی اعلام کرد: دوهزار و ۳۰۰ میلیارد تومان اموال بابک زنجانی به وزارت نفت واگذار شده است. همچنین پرونده صندوق ذخیره فرهنگیان ۷۰ جلد و هر جلد مستمّل بر ۱۵۰ تا ۲۰۰ صفحه است که در این زمینه ۶۰ نفر متهم تحت تعقیب قضائی قرار گرفته‌اند، پنج نفر بازداشت شده‌اند، ۱۶۵ میلیارد تومان توسط دو متهم رد مال شده و برای یکی از متهمان به مبلغ ۷۰۰ میلیارد تومان کیفرخواست صادر شده و ۷۰۰ میلیارد تومان از اموال متهمان شناسایی و توقیف شده است. جعفری‌ولت‌آبادی خاطرنشان کرد: در پرونده ضمانت‌نامه‌های بانک سپه، ۱۳۰ فقره پلاک ثبتی و ۶۰۰ میلیارد تومان از وجوه متهم توقیف شده است. وی به موضوع گرانی سکه در ماه‌های اخیر اشاره و بیان کرد: دولت اقدام به فروش سکه کرده و خریدار اول ۲۸ هزار عدد سکه، نفر دوم ۲۳ هزار عدد و نفر سوم نیز چهارهزارواندی سکه خریداری کرده است.

«شرق» روند تغییرات کیفیت ساخت‌وساز از زلزله منجیل–رودبار تا امروز را بررسی کرد

افت کیفیت در خانه‌های بادوام

از گذشت نزدیک به سه دهه، به‌طور کلی میزان ریسک لرزه‌ای در گستره ایران کمتر شده است یا بیشتر؟ در سال ۱۳۶۹، تعداد کل واحدهای مسکونی در کشور حدود شش میلیون واحد برآورد شده است (پیش‌تر دوره‌های آماری ۱۰ساله بوده و بین سال ۱۳۷۵ و ۱۳۶۵ در سال ۱۳۷۰، آمارگیری صورت نگرفته است). این تعداد در سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵ طبق نمودار زیر تغییر کرده است. همان‌طور که در شکل می‌توان ملاحظه کرد، تعداد ساختمان‌های مسکونی معمولی در سال ۱۳۷۵ معادل ۱۰۰،۷۷۰،۱۱۲ واحد است. حال آنکه تعداد این ساختمان‌ها در سال ۱۳۹۵ به حدود ۲۱۳میلیون واحد رسیده است. شاخص مهمی که در ارزیابی‌های کلی بهره‌ر کفیت ساختمان‌ها و به‌ویژه واحدهای مسکونی مرکز توجه است، نسبت ساختمان‌های اسکلت‌دار به ساختمان‌های بدون اسکلت یا برعکس است.

ادامه در صفحه ۵

خبر

برای اولین‌بار اتفاق افتاد

نقدینگی از تولید ناخالص داخلی پیشی گرفت

● **شرق:** میزان تولید ناخالص داخلی و حجم نقدینگی به رقمی تقریباً برابر رسید، طبق آمارهای بانک مرکزی میزان حجم نقدینگی در سال ۹۶، هزارو ۵۳۰ هزار میلیارد تومان بوده و حجم تولید ناخالص داخلی به هزارو ۴۹۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این برای اولین‌بار در کارنامه اقتصادی ایران است که میزان نقدینگی از حجم تولید ناخالص داخلی سبقت گرفته و با اختلاف حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان حجم نقدینگی صدرنشین ارزش ریالی تولید داخلی است.

به گزارش «شرق»، ارقام نقدینگی و تولید ناخالص داخلی به مآخذ بانک مرکزی گویای عبور حجم نقدینگی از تولید ناخالص داخلی است به‌طوری‌که نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی در پایان سال گذشته به ۱۰۳٫۳ درصد رسیده است. براساس اظهارات ولی‌الله سیف نقدینگی با ۲۲٫۱ درصد رشد در سال ۹۶ به رقم ۱۵۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. همچنین پایه پولی با رشد ۱۹٫۱درصدی در سال گذشته، ۲۱۴ هزار میلیارد تومان محاسبه شده است.

با توجه به اینکه نقدینگی اساساً یک متغیر اسمی است، برای بررسی دقیق‌تر آن باید نسبت این متغیر را با متغیرهای دیگری مانند تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری مقایسه کرد. طبق گزارش بانک مرکزی، حجم تولید ناخالص داخلی در پایان سال ۹۶ به ۱۴۸۰هزارو ۷۱۰ میلیارد تومان بالغ شده است.

بنابراین با یک حساب ساده، می‌توان دریافت که نقدینگی در سال گذشته از میزان تولید ناخالص داخلی فراتر رفته و نسبت آن به ۱۰۳٫۳ درصد رسیده است.

از مهم‌ترین دلایل عبور نقدینگی از تولید ناخالص داخلی، تخلیه‌شدن اثرات تورمی رشد نقدینگی در سال‌های اخیر است. با توجه به بالابودن نرخ سود بانکی، بخش عمده نقدینگی به تقاضا تبدیل نشد و این‌ پدیده باعث شد نقدینگی خلق‌شده منجر به تغییر سطح عمومی قیمت‌ها و رشد اسمی تولید ناخالص داخلی نشود. بررسی نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد این نسبت از ۶۳٫۲ درصد در سال ۹۱ تا ۴۰٫۱ درصد افزایش به ۱۰۳٫۳ درصد رسیده و این اتفاق برای اولین‌بار در دهه‌های اخیر در اقتصاد ایران قابل مشاهده است.

میزان حجم نقدینگی در حالی به رقم هزارو ۵۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده که بسیاری از سیاست‌گذاران پولی همچنان خطر تورمی این رقم بی‌سابقه را انکار می‌کنند و معتقدند چون پایه پولی افزایش چندانی نداشته، میزان نقدینگی فعلی خطرناک نیست. در همین رابطه ولی‌الله سیف در آخرین اظهارات خود گفته است: رشد نقدینگی در سال ۹۶ معادل ۲۲٫۱ درصد است؛ این در حالی است که در نتیجه تلاش‌های بانک مرکزی، نقدینگی در سال ۱۳۹۶ با رشدی معادل ۲۲٫۱ درصد نسبت به پایان سال ۱۳۹۵ به ۱۵۳۰ هزار میلیارد تومان رسید که این رشد در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۵ (۲۳٫۲ درصد)، ۱۰۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

وی افزود: براساس ارقام مقدماتی در پایان سال ۱۳۹۶، پایه پولی با رشدی معادل ۱۹٫۱ درصد نسبت به پایان سال ۱۳۹۵ به ۲۱۴ هزار میلیارد تومان رسید که در این میان، می‌توان مهم‌ترین عامل فزاینده رشد پایه پولی در سال ۱۳۹۶ را مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها عنوان کرد و این عامل سهمی معادل ۱۷٫۴ واحد درصد در رشد پایه پولی این سال داشته است.

بررسی مؤلفه‌های اثرگذار بر ضریب فزاینده نقدینگی مؤید آن است که ظرفیت رشد نقدینگی از محل رشد ضریب فزاینده به دلیل پایین‌بودن نسبت ذخایر اضافی به کل سپرده‌ها، کاهش نرخ سپرده قانونی در سطح الزامات قانونی موجود و نیز پیشرفت‌های حاصله در زمینه توسعه کمی و کیفی بانکداری الکترونیک در سال‌های اخیر که به کاهش قابل‌ملاحظه میل نقدینه‌خواهی مردم منجر شده است، محدود شده و در عمل رشد نقدینگی عمدتاً متکی به تحولات پایه پولی شده است.

رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه در زمینه تسهیلات پرداختی، شبکه بانکی کشور در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۶۱۴ هزار میلیارد تومان تسهیلات به بخش‌های مختلف اقتصادی پرداخت کرده، افزود: این رقم نسبت به رقم سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این راستا، اولویت اصلی سیاست‌های اعتباری بر تأمین مالی سرمایه در گردش واحدهای تولیدی و عمدتاً با هدف بهره‌برداری از ظرفیت‌های خالی اقتصاد استوار بوده است.